

Demografi

Underlagsrapport till Regionrapport 2018/19 (VGR Analys 2018:32)

VGR Analys 2019:15

Regionrapport 2018/19 – hållbar utveckling i Västra Götaland – Vår bästa tid är nu? (VGR Analys 2018:32) har tagits fram av enheten för samhällsanalys vid Västra Götalandsregionen. Kontaktpersoner för olika områden är:

- Karin Althoff – Demografi och jämställdhet
- Tomas Ekberg – Lycka, demokrati, ekonomisk utveckling, miljö och regional utveckling
- Monica Emanuelsson – Uppföljning och utvärdering av den regionala utvecklingspolitiken
- Göran Henriksson – Hälsa och jämlikhet
- Maria Larsson – Infrastruktur och innovation
- Mari Nilsson – Kultur
- Cecilia Olbin Gard – Hälsa, delaktighet, trygghet
- Barbara Rubinstein – Hälsa, delaktighet, trygghet
- Joacim Waara – Utbildning, arbetsmarknad, ekonomisk utveckling och integration

Kartmaterial Pernilla Olsson Frost och Magnus Nilsson

Innehållsförteckning

Demografi – Underlagsrapport Regionrapport 2018/19	4
Demografi	5
Västra Götaland – storstadsregion och landsbygd.....	5
Snabb befolkningstillväxt det senaste decenniet	6
Inrikes flyttningar går oftast till närliggande större städer – Göteborg avviker.....	6
Västra Götaland förlorar kompetens till Stockholm men har totalt ett positivt flyttnetto av högutbildade.....	7
Ingen uppenbar kris i befolkningsfrågan.....	8
60 procent fler invånare över 80 år till 2035.....	8
Ökade krav på samhällets service	9
... men försörjningsbördan måste inte växa	9
Regionala skillnader kan förstärkas kommande decennier	11
Syrien vanligaste födelselandet för utrikes födda	12
Betydligt fler i arbetsför ålder genom invandringen.....	12
APPENDIX Beräkningar försörjningsbörda för kommunalförbund i Västra Götaland.....	13

Demografi – Underlagsrapport Regionrapport 2018/19

Västra Götalandsregionen genomför en gång per år en samlad analys av tillståndet i regionen i ett invånarperspektiv. Utgångspunkten är Vision Västra Götaland – Det goda livet. Invånarnas välbefinnande och frågan om utvecklingen är hållbar socialt, i miljön och ekonomiskt står i centrum. Utvecklingen inom dessa områden analyseras utifrån en modell som beskrivs i visionen.

Vart femte till sjätte år görs en mer omfattande genomgång med ett längre tidsperspektiv och där mer vikt läggs vid jämförelser med utvecklingen i omvärlden. Resultaten sammanfattas i en regionrapport som för 2018/19 presenterades hösten 2018 och finns tillgänglig via vregion.se/regionrapport (VGR Analys 2018:32).

Regionrapporten baseras i sig på ett antal fristående analyser som vi nu gör tillgängliga i form av underlagsrapporter. De är tänkta att ge en något bredare men fortfarande koncentrerad och sammanfattande bild av utvecklingen inom respektive område. Samtliga underlagsrapporter finns på samma hemsida som huvudrapporten. Rapporterna har tagits fram vid enheten för samhällsanalys på Västra Götalandsregionen.

Denna underlagsrapport beskriver utvecklingen när det gäller demografi. Rapporten har skrivits av Karin Althoff och Tomas Ekberg.

Rapporten går igenom befolkningsutvecklingen under det senaste decenniet och diskuterar inledningsvis befolkningsutveckling, flyttmönster i Västra Götaland och för högutbildade mellan Västra Götaland och övriga Sverige. Tyngdpunkten ligger därefter på en diskussion av den framtida försörjningsbördan, dvs andelen av befolkningen som är i arbetsför ålder och sysselsatt i förhållande till övriga åldersgrupper. Vi visar att ökningen av andel äldre i befolkningen inte nödvändigtvis behöver innebära den krissituation som ofta målas upp i diskussionen generellt och i olika medier. Vi ser däremot ökade behov i samhället som bör kunna klaras med en bättre kompetensförsörjning och med att den positiva trenden med fler utrikes födda kommer i sysselsättning fortsätter. I stort sett en av fem invånare i Västra Götaland är idag född i ett annat land.

En generell slutsats av analysen är att det regionala utvecklings- och förändringsarbetet blir än viktigare i framtiden. I huvudrapporten finns en kort sammanfattning av viktiga områden för framtiden. Det blir dessutom allt mer uppenbart att en stark samverkan mellan parter från olika delar av samhället är en förutsättning för att hantera de flesta av dessa frågor på ett framgångsrikt sätt i framtiden.

Vår förhoppning är att Regionrapport 2018/19 med dess underlagsrapporter ska bidra till en bra diskussion och till kloka prioriteringar i framtidens utvecklingspolitik i Västra Götaland.

Västra Götaland, april 2019

Karin Althoff
Enhetschef

Tomas Ekberg
Projektledare

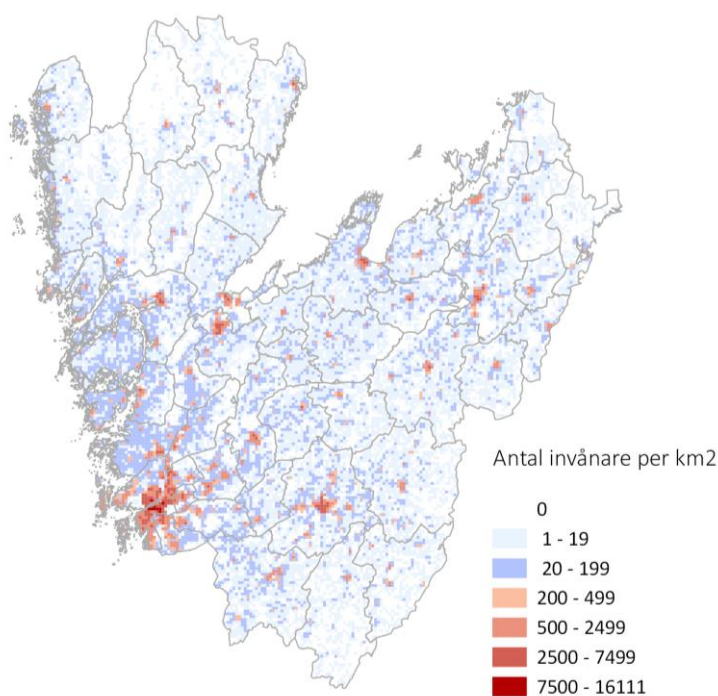
Enheten för samhällsanalys
Västra Götalandsregionen

Demografi

Västra Götalands befolkning väntas fortsätta öka relativt snabbt kommande decennier och nå 1,9 miljoner invånare någon gång på 2030-talet. Antalet invånare över 80 år kommer samtidigt öka med 60 procent till 2035. Med en fortsatt stark utveckling av sysselsättningen finns dock goda möjligheter att klara försörjningsbördan även i framtiden. En solidarisk finansiering av välfärdstjänster över land och region, en bättre fungerande kompetensförsörjning och att utrikesföddas snabba sysselsättningsökning sedan 2012 fortsätter framöver är dock viktigt. Det är också viktigt att konstatera att Västra Götaland har ett positivt inrikes flyttnetto av högutbildade från övriga Sverige, undantaget Stockholm.

Västra Götaland – storstadsregion och landsbygd

Västra Götaland är i en nationell jämförelse med 69 invånare per km² ett relativt tätbefolkat län: I Sverige är det bara Stockholms och Skåne län som har fler invånare per km² (337 respektive 118). Befolkningstätheten varierar dock mycket i regionens olika delar (figur 1), och är i de flesta kommuner koncentrerade till en centralort. Nio av tio invånare i Västra Götaland bor i praktiken max 45 minuters bilresa från en tätort med minst 30 000 invånare och bara en halv procent av befolkningen kan inte nå en tätort med minst 3 000 invånare med 45 minuters bilresa (Tillgänglighetsindex, Tillväxtverket).

Figur 1. Antal individer per km² i Västra Götaland år 2017. I genomsnitt bor det 69 invånare per km² i Västra Götaland. Källa: SCB.

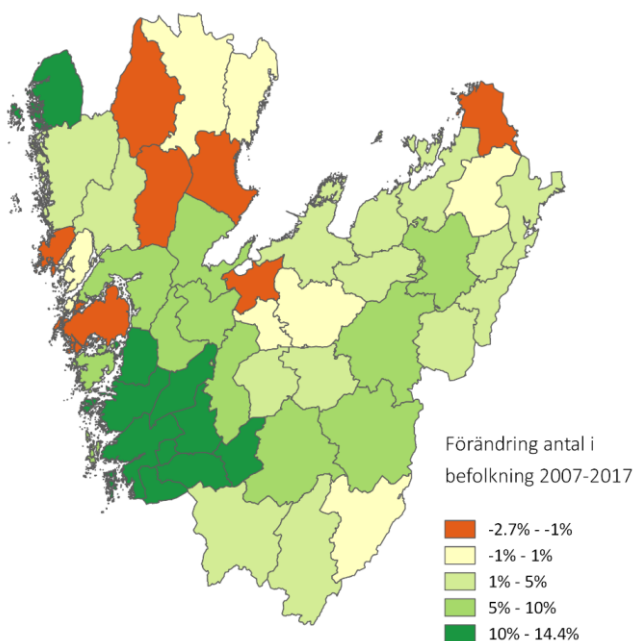
De flesta invånarna i Västra Götaland bor alltså i eller nära vad som nationellt skulle klassificeras som ett tätbefolkat område. Enligt den internationella definitionen som används av OECD anses dock områden med färre än 150 invånare per km² vara "landsbygd". Endast fem kommuner (Göteborg, Partille, Öckerö, Mölndal och Lerum) av 49 i Västra Götaland har fler än 150 invånare per km². Det finns alltså ingen enhetlig definition på vad som betecknas som "landsbygd" utan det beror på vilket perspektiv en väljer.¹

¹ Landsbygdsdefinitioner i Sverige och andra länder. Glesbygdsverket 2008.

Snabb befolkningstillväxt det senaste decenniet

Västra Götalands befolkning ökade från 1,55 miljoner till nästan 1,7 miljoner mellan 2007 och 2017. 1997 var befolkningen knappt 1,5 miljoner. Tillväxttakten har därmed ökat dramatiskt det senaste decenniet. I första hand beroende på en ökad nettoinvandring. Befolkningen har ökat i de flesta kommunerna i Västra Götaland mellan 2007 och 2017 (se Figur 2). Ökningen är mycket snabb, mer än en procent per år, i Göteborg och i kranskommunerna runt Göteborg samt i Strömstad. I Dalsland och delar av Skaraborg är befolkningstillväxten betydligt långsammare. I åtta kommuner är den negativ under perioden.

Totalt sett har antalet födda varit fler än de som avlidit i Västra Götaland under perioden. I många kommuner i Fyrbodalen och Skaraborg är åldersstrukturen annorlunda och födelseöverskottet har varit negativt. Samtliga kommuner har dock ett positivt flyttnetto. För de flesta kommunerna beror detta på en stor nettoinflyttning från utlandet.

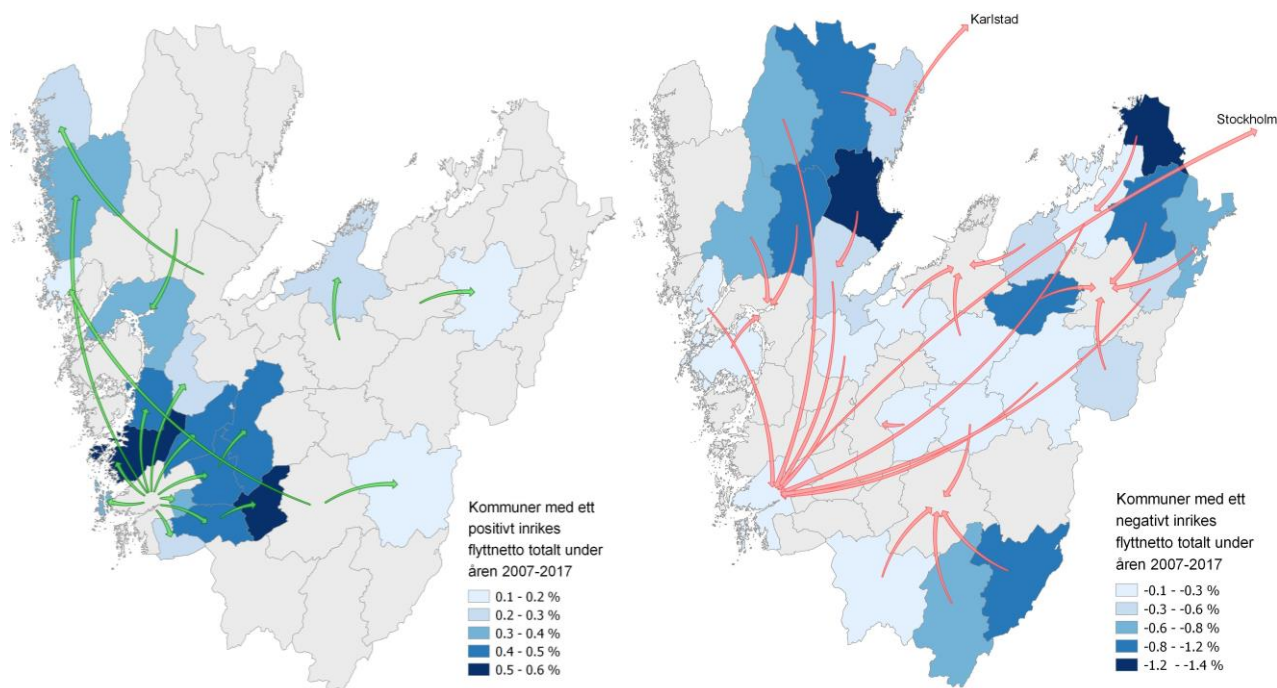

Figur 2. Befolkningsförändring (%) per kommun för år 2017 jämfört med år 2007. Källa: SCB.

Inrikes flyttningar går oftast till närliggande större städer – Göteborg avviker

Inrikes flyttnettot för Västra Götaland har under perioden pendlat runt noll. Det har varit något negativt under vissa år och något positivt under andra. Figur 3 (vänstra kartan på följande sida) visar de kommuner som totalt sett haft ett positivt inrikes flyttnetto 2007-2017. Pilen visar från vilken kommun det totala inrikes flyttnettot varit störst, dvs vilken annan kommun som bidragit mest till den mottagande kommunens positiva flyttnetto. Inrikes flyttnettot är positivt för kranskommunerna runt Göteborg, för kommunerna i Norra Bohuslän samt för Uddevalla, Lidköping, Skövde och Ulricehamn. För kranskommunerna runt Göteborg är det nettoinflyttning från Göteborg som ger de största bidragen till inrikes flyttnettot.

Figur 3, högra kartan, visar kommunerna som hade ett sammantaget negativt inrikes flyttnetto 2007-2017. Störst inrikes nettoutflyttning i förhållande till befolkningen har kommunerna i östra Skaraborg, delar av Dalsland samt södra delarna av Sjuhärad. Störst andel av dessa strömmar går oftast till närmaste större kommun vilken ofta utgör centrum på den lokala arbetsmarknaden och dessutom har funktion som regionalt centrum för högre utbildning, sjukvård, etc. För övriga kommuner är det nettoutflyttning till Göteborg som dominerar. Som vi såg i den vänstra figuren har Göteborg haft inrikes nettoutflyttning till de flesta kranskommuner. Göteborgs största inrikes nettoutflyttning har dock gått till Stockholm.

Figur 3. Vänster: Kommuner med ett positivt inrikes flyttnetto totalt under åren 2007-2017. Pilarna visar från vilken annan kommun som respektive kommun fick sitt största nettobidrag.

Höger: Kommuner med ett negativt inrikes flyttnetto totalt under åren 2007-2017. Pilarna visar till vilken annan kommun som respektive kommun gav sitt största nettobidrag.

Källa: SCB.

Västra Götaland förlorar kompetens till Stockholm men har totalt ett positivt flyttnetto av högutbildade

Tabell 1 visar **inrikes** nettoflyttningar för högutbildade (minst 3-årig eftergymnasial utbildning) uppdelat på kommunalförbund. Västra Götaland visar generell stark dragningskraft på högutbildade från andra delar av landet med undantag av Stockholms län. Mot Stockholm är det negativa inrikes flyttnettot från Västra Götaland i snitt 660 personer per år de senaste tre åren. Det kan ses som en avsevärd dränering på kunskap och kompetens. Å andra sidan flyttade ca 900 högutbildade i snitt netto till Västra Götaland från olika områden i Sverige undantaget Stockholm de tre senaste åren. Flyttströmmarna beror på många olika faktorer som t.ex. tillgången till högkvalificerade arbetstillfällen samt högskolornas storlek, inriktning och därmed matchning mot den lokala arbetsmarknaden.

Nettotalen i snitt för de tre senaste åren är positiva för Göteborgsregionen (195) och Fyrbodal (140), de ligger på noll för Boråsregionen och på minus för Skaraborg (-80). Att ha en positiv inflyttning av högutbildade är en viktig regional utvecklingsfråga (för ett utvecklat resonemang se till exempel Västsverige: Ekonomisk utveckling och ekonomisk geografi, VGR Analys 2019:14).

Tabell 1. Högutbildades inrikes nettoflyttningar, genomsnitt per år 2015-2017. Med högutbildad avses personer med minst 3-årig eftergymnasial utbildning.

	Totalt	Stockholm	Skåne	Övr. Sverige	Fyrbodal	Göteborgsreg.	Sjuhärad	Skaraborg
Fyrbodal	140	-20	10	130		25	-5	0
Göteborgsreg.	195	-520	155	570	-25		-40	55
Sjuhärad	0	-45	-10	10	5	40		0
Skaraborg	-80	-75	-5	55	0	-55	0	

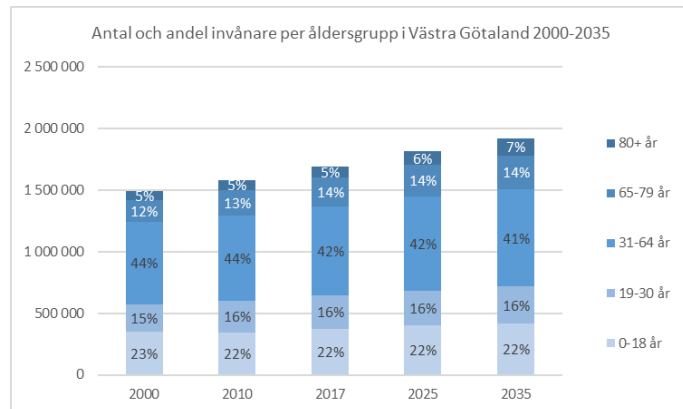
Ingen uppenbar kris i befolkningsfrågan

Befolkningen i Västra Götaland beräknas öka från ca 1 690 000 invånare år 2017 till 1 920 000 år 2035². Det motsvarar två nya städer av Borås storlek. Ökningen väntas bli störst de närmaste åren med mellan 13–16 000 personer per år. På 2030-talet förväntas en ökning med 9-10 000 personer per år. I figur 4 kan vi konstatera att de olika åldersgruppernas relativa andel av befolkningen i Västra Götaland varit relativt konstant från millennieskiftet fram till idag samt att de förväntas vara det även till prognosens slutår 2035. De enda tydliga förändringarna de närmaste 15-20 åren är att gruppen invånare över 80 år ökar sin andel av befolkningen med några procentenheter från fem till sju procent samtidigt som de i de äldre där arbetsdeltagandet är högst minskar sin andel något. I figur 5 nedan kan vi utläsa att alla åldersgrupper i befolkningen i Västra Götaland (med denna åldersindelning) ökat de senaste 15-20 åren och förväntas öka också de kommande 15-20 åren. De olika åldersgruppernas storlek år 2017 är ”nollvärde” i figuren.

En ökad andel äldre i befolkningen är resultatet av en samhällsutveckling där levnadsförhållanden och levnadssätt förbättrats samtidigt som både hälso- och sjukvård och det olycksförebyggande arbetet utvecklats. Så länge dessa tendenser fortsätter kommer vi glädjande nog att fortsätta få fler äldre i befolkningen. De stora barnkullarna på 1940-talet har det senaste decenniet inneburit en stor ökning av antalet invånare i åldern 65–79 år (figur 5). Efter 2020 kommer samma grupp bidra till att det blir personer i åldern 80 år eller äldre som kommer öka särskilt snabbt i antal.

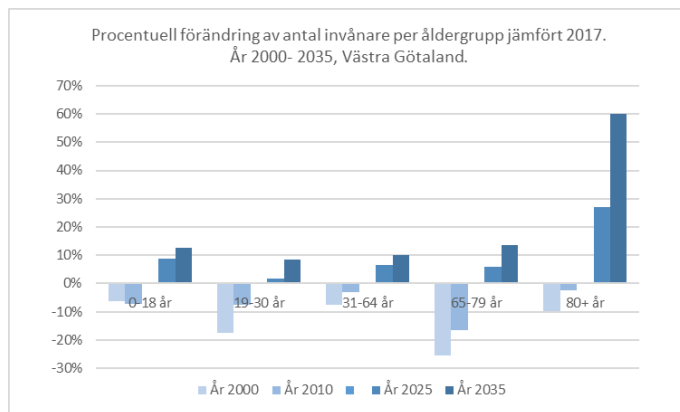
60 procent fler invånare över 80 år till 2035

År 2017 fanns det drygt 85 000 personer i Västra Götaland som var 80 år eller äldre. Mellan 2017 och 2025 beräknas antalet ha ökat med 23 000 personer motsvarande närmare 30 procent. Prognosen för de tio åren efter det är en ökning med ytterligare 28 000, till cirka 136 000 år 2035. Den totala ökningen av personer i åldern 80 år eller äldre blir då hela 60 procent på 18 år. Gruppen över 80 år kommer som vi konstaterat ovan dock fortfarande bara vara sju procent av hela befolkningen jämfört med fem procent i dag.

Figur 4. Antal och andel invånare i per åldersgrupp i Västra Götaland. Faktiskt utfall för 2000, 2010 och 2017 och prognos för 2025 och 2035.

Källa: SCB (faktiskt utfall) och Västra Götalandsregionen (prognos).

Figur 5. Procentuell förändring av antal invånare per åldersgrupp jämfört med 2017. Faktiskt utfall för 2000, 2010 och 2017 och prognos för 2025 och 2035.

Källa: SCB (faktiskt utfall) och Västra Götalandsregionen (prognos).

² Befolkningsprognos för åren 2018–2027 är gjord under år 2018 och har 2017 års faktiska befolkning som utgångsbefolkning och antaganden från SCB:s riksprognos från år 2018 som bas för antaganden om utvecklingen. Källa: Västra Götalandsregionen.

Också antalet barn och ungdomar bedöms öka något mer än befolkningen som helhet de kommande 10 åren. Antal födda barn i Västra Götaland har legat stabilt på ca 20 000 per år under senare år, en historiskt sett hög nivå. I slutet på 1990-talet och början av millennieskiftet föddes ca 15 000 barn per år. Antalet barn i "skolsystemet" kommer därmed öka det närmsta decenniet precis som antalet äldre som behöver vård och omsorg. Fertiliteten, d.v.s. antal födda barn totalt per kvinna, har samtidigt börjat sjunka de senaste åren. I sin senaste befolkningsprognos sänkte SCB nivån på sina antagande om den långsiktiga fertiliteten något. I ett europeiskt perspektiv har Sverige dock fortfarande, och förväntas ha framåt, ett högt barnafödande, med cirka 1,8 barn per kvinna. Genomsnittet i EU är 1,6 barn per kvinna och bara Frankrike har fler födda barn per "kvinna i fertil ålder" än Sverige.

Ökade krav på samhällets service ...

I ett samhälle där befolkningen ökar behöver tjänster kopplade till befolkningen i olika åldrar byggas ut på motsvarande nivå eller effektiviseras om servicenivån ska vara densamma som tidigare. Produktivitet-utvecklingen har varit relativt långsam i den offentliga sektorn under senare decennier och problem i olika verksamheter har ofta "lösts" med att sätta till mer personal eller att sätta upp maxtal för antalet barn/elever per lärare et dyl. IT-utvecklingen har ännu inte medfört den effektivisering av arbetet som det funnit förhoppningar om.

En allt mer uttalad brist på vissa yrkesgrupper med koppling till olika välfärdstjänster har också gjort och gör att verksamheterna fungerar mindre effektivt och blir successivt dyrare. Kompetensförsörjningen när det gäller välfärdstjänster har dessutom fungerat generellt dåligt under längre tid. Sju av tio offentliga arbetsgivare upplevde hösten 2018 brist på arbetskraft, jämfört med tre av tio för tio år sedan.³ Vi kan samtidigt konstatera att invånarna i Västra Götaland ser övervägande positivt på hur servicen fungerar inom välfärdens kärnområden vård, skola, omsorg.⁴ Vården får högst betyg följt av utbildningssystemet. Vårdbetyget sjunker något efter 2010 från mycket höga värden. Utbildningssystemet ligger på i stort sett samma nivå de senaste 20 åren. Yngre och de med kortare utbildning är under senare år oftast mer positiva till servicen.

... men försörjningsbördan måste inte växa

En central fråga när det gäller om det ska vara möjligt att klara välfärdsåtagandet på minst dagens nivå även i framtiden handlar om hur försörjningsbördan⁵ utvecklas. Våra beräkningar tyder på att det finns all anledning att vara försiktig med att måla upp stora krisscenarier med grund i enbart denna fråga.

Figur 6 visar hur många ej arbetande personer (d.v.s. barn, pensionärer och andra ej sysselsatta) det har gått på 100 sysselsatta personer under perioden 2000-2016 samt för några olika framtidsscenarier i Västra Götaland. År 2016 går det 118 barn, pensionärer och ej sysselsatta på 100 sysselsatta, d.v.s. varje sysselsatt person kan sägas behöva försörja 1,2 ytterligare personer utöver sig själv. Om sysselsättningsgraden är samma år 2035 som den var år 2016 beräknas det gå 127 ej arbetande personer på 100 arbetande som en följd av en ökande andel pensionärer i befolkning. Det är förvisso en ökning jämfört med dagens värde men hamnar inte på ett högre värde än det var runt millennieskiftet och runt 2008.

Om däremot sysselsättningsgraden fortsätter att öka i samma takt som den gjort den senaste 10-årsperioden kommer den beräknade försörjningskvoten vara ungefär samma 2035 som idag, trots en ökande andel pensionärer. Skulle däremot sysselsättningsgraden minska i samma takt som den nu har ökat skulle försörjningskvoten öka till 138. Om sysselsättningsgraden är samma som 2016, men man gradvis ändrar definitionen av "pensionärer" till att 2035 vara personer 70 år och uppåt, skulle försörjningskvoten minska

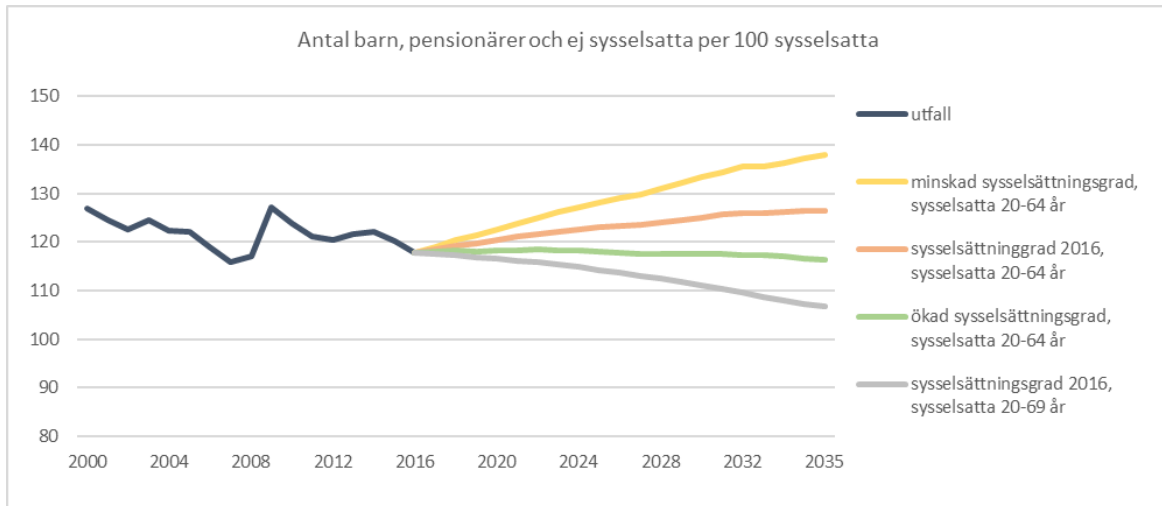
³ Se underlagsrapport Regionrapport 2018/19 Kompetensförsörjning, VGR Analys 2019:13

⁴ Regionrapport 2018/19 VGR Analys 2018:32 s.7

⁵ Försörjningsbördan tas fram genom att beräkna hur många personer utan sysselsättning som det går per 100 personer med sysselsättning. Som ej sysselsatta räknas alla barn (0-19 år), pensionärer (i grundberäkningen alla 65+ år) samt de ej sysselsatta i befolkningen 20-64 år.

kraftigt, till 107 år 2035, då andelen ”pensionärer” i befolkningen då skulle vara betydligt lägre än vad den är idag.

Värdena visar sammantaget att det finns en bra grund att stå på i befolkningsfrågan och att försörjningsbördan till stora delar avgörs av hur många som faktiskt är i arbete. Betydelsen av hög sysselsättning syns konkret genom den ökade försörjningsbördan i samband med att sysselsättningen minskade vid finanskrisen 2008/09 i figur 6 nedan.

Figur 6. Antal barn, pensionärer och ej sysselsatta per 100 sysselsatta individer år 2000- 2016 samt prognosen för fyra olika scenarier.

Med barn avses befolkningen 0-19 år och pensionärer befolkningen 65 år eller äldre, förutom i sista exemplet där en minskade andel av befolkningen 65-69 anses vara pensionärer.

Med konstant sysselsättningsgrad används sysselsättningsgraden 2016 (79% för befolkningen 20-64 år) under hela prognosperioden.

Med ökande sysselsättningsgrad ökas sysselsättningsgraden i samma takt som den ökat de senaste tio åren.

Med minskade sysselsättningsgrad minskar sysselsättningsgraden i samma takt som den ökat de senaste 10 åren, d.v.s. sysselsättningsgraden 2026 är samma som 2006 (77%).

Med sysselsatta 20-69 år, används sysselsättningsgraden 2016 på befolkningen 20-64 år och sedan på en ökande andelen av befolkningen 65-69 år. År 2035 beräknas antal sysselsatta utifrån hela befolkningen 20-69 år.

De beräkningar som genomförts får anses som realistiska. Inte minst med tanke på pensionsmyndighetens förslag till regeringen att successivt höja pensionsåldern mot 70 år. Med en sådan ”reform” dröjer det till år 2060-2070 innan andelen ”pensionärer” i befolkningen skulle vara densamma som i dag (knappt 20 %). Det finns också utrymme i andra ändan av skalan. Även en snabbare start och genomströmning genom högre utbildning skulle förbättra situationen avsevärt. I Sverige är genomsnittsåldern för att inleda högre utbildning 24 år. För en kandidatexamen är det 28 år, näst högst i OECD. För en masterexamen är värdena ca 33 år, den sjunde högsta i OECD (ekonomifakta.se).

En ökning av sysselsättningen, genom t.ex. en ökning av pensionsåldern, kräver givetvis en stor tillväxt av antal sysselsättningstillfällen. Bara för att bibehålla dagens sysselsättningsnivåer krävs det ungefär 80 000 nya jobb till 2035 för att en lika stor andel i befolkningen 20-64 år ska vara sysselsatt 2035 som idag, och ytterligare cirka 80 000 jobb behövs om dessutom åldersgruppen 65-69 ska sysselsättas i samma grad som dagens 20-64 åringar. Det är dock i samma storleksordning som antal sysselsättningstillfällen har växt sedan millennieskiftet, dvs under motsvarande tidsperiod tillbaka i tiden, så även om det givetvis inte är enkelt och självklart att detta kommer ske, så är det inte orimligt heller.

Om situationen ser bra ut när det gäller Västra Götaland som helhet och därmed för Sverige i genomsnitt skiljer den sig relativt mycket mellan olika delar av regionen och inte minst mellan olika kommuner. I

Appendix redovisas motsvarande beräkningar för de fyra kommunalförbundsområdena i Västra Götaland. Försörjningsbördan – mätt enligt ovan – går i dag från ca 140 i Fyrbodalen till 110 i Göteborgsregionen. De olika prognosalternativen innebär i princip att relationerna mellan de olika delarna av regionen behålls, men på andra nivåer. Betydelsen av en ökad sysselsättning syns framförallt i Fyrbodalen och Skaraborg som har ett antal kommuner med lägre sysselsättningsgrad. I dessa delar av regionen skulle en ökad andel sysselsatta betyda att det var möjligt att behålla dagens försörjningsbörda fram till 2035, allt annat lika. I alla delar av regionen sjunker försörjningsbördan betydligt från dagens situation med en bibehållen andel i jobb samtidigt som pensionsåldern ökar till 70 år.

Om motsvarande beräkningar görs på kommunal nivå blir skillnaderna givetvis ändå större. Att det offentliga välfärdsåtagandet måste finansieras solidariskt över landet framstår som en självklarhet om verksamheten ska ha möjlighet att hålla jämförbar kvalitet i storstadens kranskommuner och i kommuner med stora avstånd till regionala centra med en ofta betydligt äldre befolkning i en situation där de grundläggande ekonomiska drivkrafterna tveklöst gynnar stora och täta regionala arbetsmarknader (se till exempel; Västsverige: Ekonomisk utveckling och ekonomisk geografi, VGR Analys 2019:14).

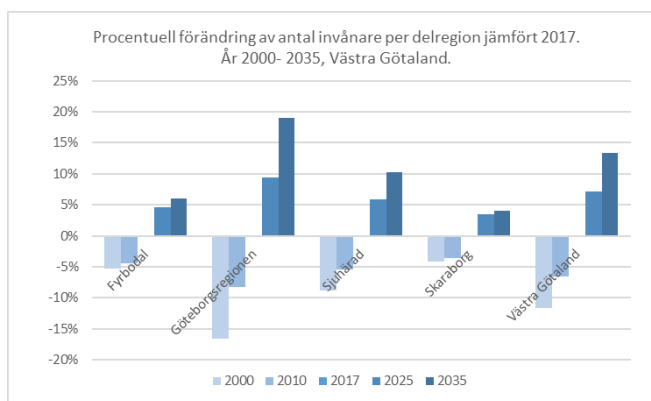
Regionala skillnader kan förstärkas kommande decennier

Åldersstruktur och befolkningstillväxt skiljer sig sedan länge åt mellan regionens olika delar. Med nuvarande prognoser ser skillnaderna ut att fortsätta öka. Processen är delvis självförstärkande genom en högre andel yngre och lägre andel äldre i ”expansiva” kommuner, vilket ger fler födda och färre döda relaterat till befolkningen totalt. En viss påverkan har även drivkrafterna att många unga och andra som vill göra karriär eller nå ett större utbud av utbildning, nöjen, aktiviteter etc. gynnar de stora marknaderna och regionala centrum.

Figur 7 visar procentuell förändring av antal invånare i de fyra delregionerna 2000- 2035 jämfört med år 2017. De senaste åren har befolkningstillväxten varit störst i Göteborgsregionen, både i antal och procentuellt. Även framöver förväntas Göteborgsregionen alltså ha den högsta befolkningstillväxten.

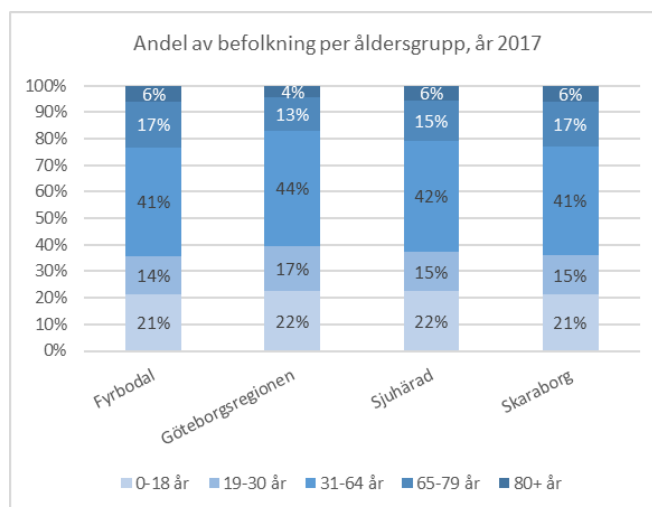
I Fyrbodalen och Skaraborg har befolkningen ökat betydligt långsammare än i Göteborgsregionen. Takten har dock ökat under senare år. Även de närmaste åren förväntas takten vara relativt hög för att sedan sjunka igen. En anledning till den snabbare ökningen under senare år är att dessa delar av regionen har tagit ett relativt mycket större ansvar för det stora antalet migranter.

Fyrbodalen och Skaraborg har idag totalt sett en större andel av befolkningen som är 65+ år än framför allt Göteborgsregionen, men också jämfört med Sjuhärads (figur 8). Den skillnaden förväntas alltså bestå också i framtiden

Figur 7. Procentuell förändring av antal invånare per delregion jämfört med 2017. Faktiskt utfall för 2000, 2010 & 2017. Prognos för 2025 & 2030.

Källa: SCB (faktiskt utfall) och Västra Götalandsregionen (prognos).

Figur 8. Andel av befolkning per åldersgrupp för respektive delregion år 2017. Källa: SCB.

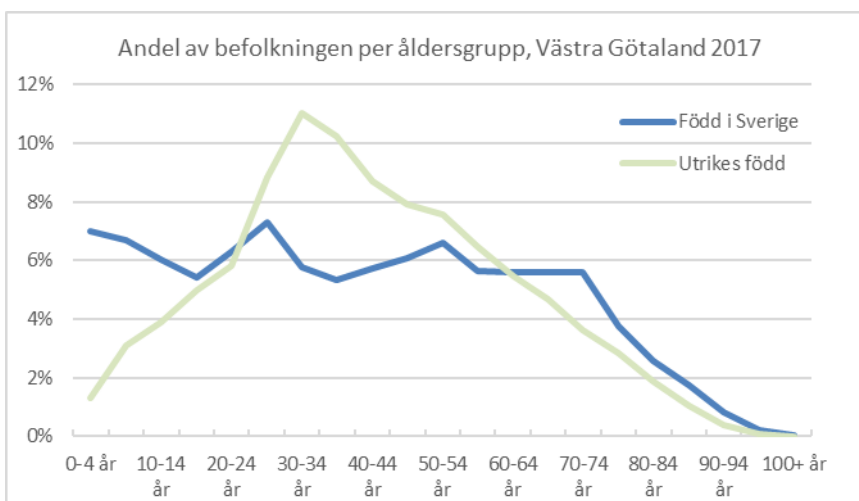
Syrien vanligaste födelselandet för utrikes födda

Under senare åren har majoriteten av de migranter som sökt sig till Sverige utgjorts av flyktingar. Fram till och med 2012 hade inflödet av asylsökande varit förhållandevis konstant under en längre period, men i och med att konflikten i Syrien och Irak eskalerade och situationen i flyktinglägren i grannländerna förvärrades ökade antalet människor som sökte sig till Nordvästra Europa. Västra Götaland mottog en betydande mängd asylsökande under en begränsad period, vilket blev särskilt påtagligt under 2015 och 2016. Sedan dess har antalet asylsökande återgått till de nivåerna som gällde innan 2012. Under det senaste året har antal asylsökanden minskat markant, i jämförelse med de närmast föregående åren. En anledning är en migrationspolitisk omläggning som numer ser ut att förhindra en storskalig flyktinginvandring till Sverige och resten av Europa.⁶

År 2017 hade Västra Götaland omkring 300 000 invånare som var födda utomlands. Det motsvarar cirka 18 procent av befolkningen. Tio år tidigare var andelen utrikes födda 14 procent. Av de utrikes födda i Västra Götaland är nu syrier den största gruppen, följt av människor från Irak och Finland. Andelen utrikes födda varierar mycket i Västra Götaland. Högst andel bor i Göteborg och Strömstad. I Göteborg är det vanligaste födelselandet för utrikes födda Irak, i Strömstad är det Norge.

Betydligt fler i arbetsför ålder genom invandringen

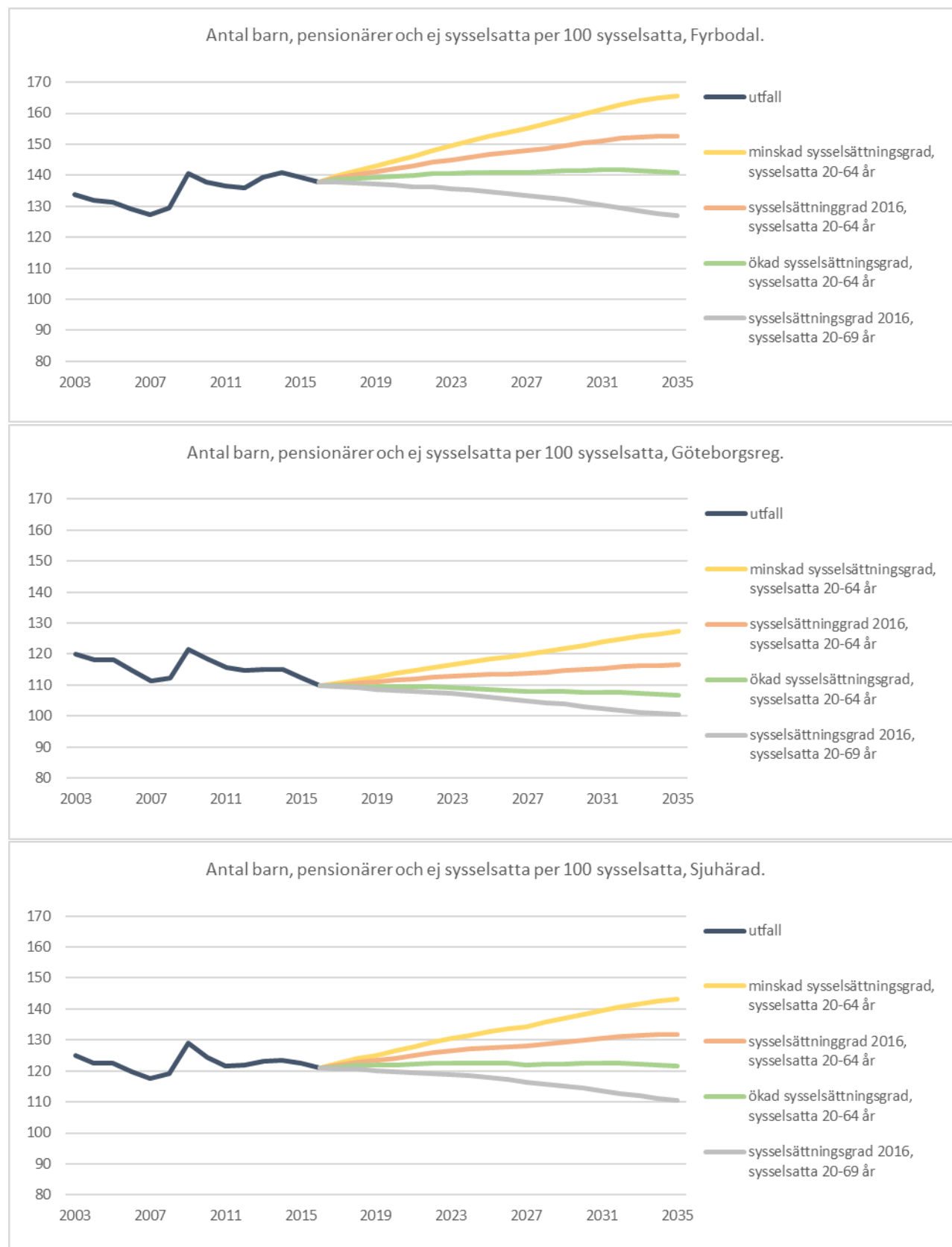
Den utrikes födda befolkningens ålderssammansättning skiljer sig betydligt från den inhemska befolkningen. De som söker sig till Sverige är generellt i så kallad arbetsför ålder. Med en fungerande integration kommer detta ge betydande positiva bidrag till arbetskraftsutbudet. Från 2012 och framåt har sysselsättningsgraderna för utrikes födda ökat snabbt. Skillnaden till inrikes födda är dock fortsatt stor och potentialen därmed betydande (Se *Regionrapport Västra Götaland 2018/19*, *VGR Analys 2018:32* samt underlagsrapport *De utrikes föddas integration på arbets- och bostadsmarknaden*, *VGR Analys 2019:12.*).

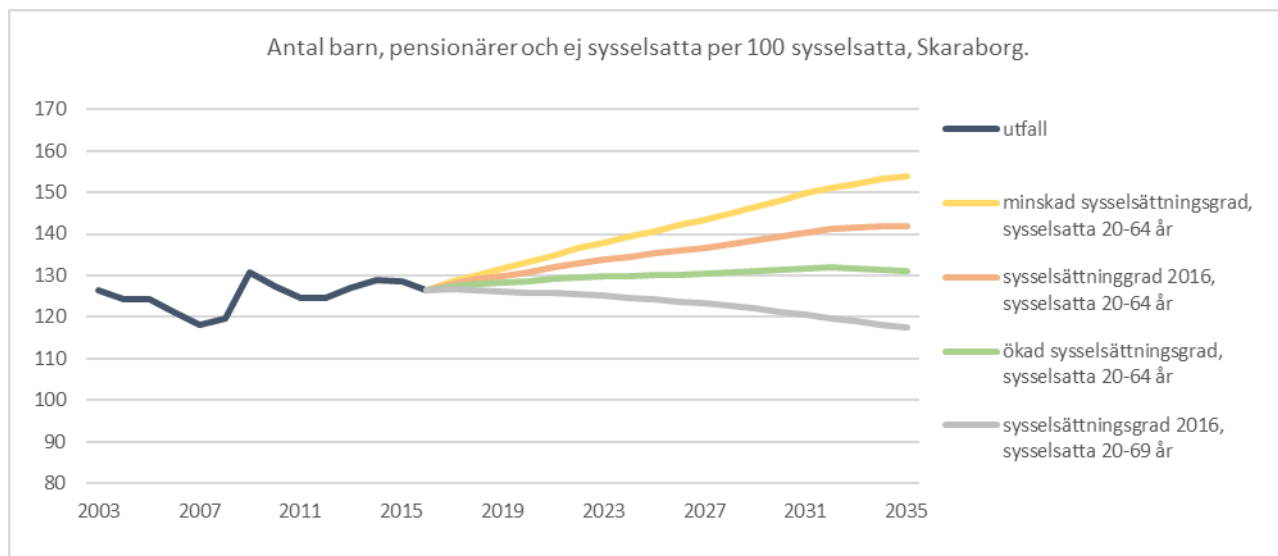

Figur 9. Befolkning i Västra Götaland uppdelat på inrikes / utrikes född per åldersgrupp, år 2017. Källa: SCB.

⁶ www.migrationsverket.se, "Verksamhets- och utgiftsprognos oktober 2017"

APPENDIX Beräkningar försörjningsbörda för kommunalförbund i Västra Götaland

Beräkningsresultat i sammanfattning:

	sysselsättningsgrad 2016, 20-64 år	försörjningsbörda				
		2016: utfall	2035: sysselsättningsgrad 2016, sysselsatta 20-64 år (orange)	2035: ökad sysselsättningsgrad, sysselsatta 20-64 år (grön)	2035: minskad sysselsättningsgrad, sysselsatta 20-64 år (gul)	2035: sysselsättningsgrad 2016, sysselsatta 20-69 år (grå)
Fyrbodal	77,2%	138	153	141	166	127
Göteborgsreg	79,8%	110	117	107	127	100
Sjuhärad	81,2%	121	132	122	143	111
Skaraborg	80,1%	127	142	131	154	117
VG	79,3%	118	127	116	138	107